

Fiskeridirektoratets strategi for bedre forvaltning av rekebestandene i Nordsjøen og Skagerrak

28. april 2015.

Innledning

Rekefisket og forvaltningen av rekebestanden i Skagerrak og Nordsjøen har kommet i fokus etter at WWF Sverige (etterfulgt av WWF Norge) har satt rekene på en egen rødliste. Dette har medført markedsmessige problemer i Sverige, spesielt i Stockholmsområdet som er det viktigste rekemarkedet i Sverige. I Norge, Danmark og Sverige har fiskerne og andre relaterte parter jobbet med å få rekefisket MSC (Marin Stewardship Council) sertifisert. Dette arbeidet har stoppet opp, bla. på grunn av WWF sin rødlisting.

Utkast av småreker, fiskeyngel og småfisk er hovedårsaken til at rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak ikke har fått MSC sertifisering.

Dette har ført til at rekefisket i sør har vært i forvaltningens fokus den siste tiden, og i 2014 og hittil i 2015 er det nedlagt betydelige ressurser på saksfeltet. Fiskeridirektoratet, sammen med redskapsprodusenten Norden i Sverige, arrangerte blant annet et møte i Smøgen i Sverige sommeren 2014 der representanter fra myndigheter, forskning, redskapsprodusenter, fiskere, mottakere og miljøorganisasjoner i Norge, Danmark og Sverige deltok. Der ble forvaltning og andre saker knyttet til rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak grundig diskutert. Utkast av småreker (reker med en størrelse under kommersiell verdi) ble sett på som det største problemet som må løses snarest. High grading (utkast av reker med en størrelse som normalt vil bli pillet til industriformål) ble også utpekt som et stort problem.

Fiskeridirektoratet har jobbet med å identifisere tiltak som kan motarbeide denne negative utviklingen og med formål å redusere utkast av reker. Dette gjelder i første omgang utvikling av teknologi og metoder for å sortere ut småreker fra fangstene. Dette arbeidet skjer i nært samarbeid mellom næring, forskning og forvaltning i Sverige, Danmark og Norge. Videre har mulige endringer av gjeldende regelverk, som vil bidra til redusert utkast, blitt utredet.

Norge og EU har satt i gang arbeide for å utvikle en forvaltningsplan for reker i disse områdene.

Fiskeridirektoratet mener at det er behov for ulike tiltak for å redusere utkast av reker i Nordsjøen og Skagerrak og å gjøre utøvelsen av fisket mer praktisk gjennomførbart. For å strukturere det videre arbeidet og klargjøre direktoratets syn på saken, har det blitt utarbeidet en strategi for forbedring av forvaltning av rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak. I det følgende er denne strategien beskrevet. Ytterligere beskrivelse av situasjonen og mulige tiltak finnes i vedlegg.

Strategi for forbedring av forvaltning av rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak.

1. Utvide RTC regimet til også å gjelde for reker. Tillate at rekefisket fortsetter i stengte områder, forutsatt at det benyttes selektive innretninger. Vurdere å justere gjeldende minstemål på 6 cm opp til det kommersielle minstemålet på ca 7 cm. Alternativt kan det kommersielle minstemålet legges til grunn som et stengningskriterium.

2. Vurdere unntak fra ilandføringsplikten, jf forskrift om utøvelse av fisket i sjøen § 48, for bifangst av øyepål og kolmule i fisket etter reker, og presisere betegnelsen reke til kun å omfatte *Pandalus borealis*, slik at utkastforbudet begrenses til denne.
3. Arbeide videre med utvikling av seleksjonssystemer for å sortere ut småreker.
4. Utvide virkeområdet for påbud om bruk av sorteringsrist til også å gjelde også innenfor 4 n.mil av grunnlinjene sør for 62°N. Vurdere mulige unntak fra det generelle påbudet til mulig bruk av «krepsehull» (for å minske evt. krepsetap) i rekefisket i enkelte områder innenfor 4 n.mils grensen, samt eventuelle andre unntaksregler for bruk av rist.
5. Utvikle forvaltningsplan i samarbeid med EU.

Punkter 1-4 er et rent norsk anliggende, mens punkt 5 er samarbeidprosjekt med EU.

Tiltak som nevnes i punkt 1 til 3 bør ha høyeste prioritet. Tiltak som nevnt i punkt 4 gjennomføres etter at punkt 1 – 3 er gjennomført.

Nærmere om enkelte tiltak.

- **Utkast av småreker**

All reke under 7 cm antas gå som utkast. Reker mindre enn 7 cm kan ikke maskinelt bearbeides (pillemaskin). Innenfor samarbeidet som oppsto i Smøgen utføres det nå forsøk med å sortere ut småreker fra fangstene. Trygg-risten har så langt vist seg å være den metoden som er mest effektiv og funksjonell. Den kan imidlertid forbedres og tilpasses for optimal kommersiell bruk. Maskeseleksjon utprøves som en alternativ løsning i Sverige. Tiden er ikke inne for å påby slike systemer, da en per dato ikke har fullgode løsninger rent teknisk sett.

- Derfor bør Fiskeridirektoratet foreslå å **utvide RTC systemet** for å kunne stenge områder der innslaget av reker under minstemål, eller en annen referansestørrelse, er større enn en viss prosent. Fiske etter reker innenfor disse stengte områdene bør bli tillatt hvis fungerende sorteringsystemer er innmontert i trålen (f.eks. Trygg-risten).

- **High-grading av reker**

De største rekene (over ca 10 cm) går til koking som er det best betalte produktet, og har en langt større økonomisk verdi enn reker som går til industri (pilling). Fartøy som har begrenset kvote eller problemer med å få avsetning for mindre reker har dermed insitamant til å dumpe hele eller deler av fangsten under en gitt størrelse (ca 10 cm). Ved å justere spileavstanden kan sorteringsinnretninger som Trygg-risten brukes til utsortering av småreker. Fordelen er at slik utsortering foregår når trålen går på bunnen og de utsorterte rekene da har mulighet til å overleve etter at de er sortert fra fangstene.

- **Utkast av småfisk**

Sorteringsrist i fisket etter reker har begrensninger ved at den i liten grad sorterer ut fisk under en gitt størrelse (ca 20 cm). For Nordsjøen og Skagerrak gjelder dette i hovedsak arter som øyepål og kolmule. Disse to artene kan i enkelte områder og perioder representere mer enn 20% i vekt av totalfangstene tatt med reke-trål. Dog er det ikke et stort kvantum av øyepål og kolmule som tas i reke-trål, sett i sammenheng med de totale årlige landingene som går til mel/olje produksjon. Bifangst av øyepål og kolmule i rekefisket er tilnærmet umulig å omsette da eneste potensielle mottaker er fiskemel-fabrikk. I mange tilfeller ligger disse fabrikkene langt unna steder hvor rekefangstene landes, og de produserer heller ikke så små kvanta som disse bifangstlandingene vil utgjøre. Kystvakten har frem til nå inntatt en pragmatisk holdning til håndhevelse av denne problemstillingen. Etter havressursloven § 15 første ledd første setning skal all fangst av fisk føres i land. Unntak er hjemlet i § 15 første ledd andre setning. Prinsippet om ilandføring står sterkt, og det skal vektige grunner til for å gjøre unntak fra hovedregelen. I havressurslovens forarbeider, jf. Ot.Prp nr. 20. (2007-2008) side 91, heter det allikevel om død fisk som ikke er omsettelig at *«det bør vurderast om i kva høve det skal være tillatt å kaste ut fisk utan nokon komersiell verdi, som sjøppølse, ufisk, ulike typar bifangst i rekefisket med vidare»*.

Sett hen til situasjonen slik den er beskrevet ovenfor foreslås det å **gjøre unntak fra ilandføringsplikten**, jf. forskrift om utøvelse av fisket i sjøen § 48, for fartøy som får bifangst av øyepål og kolmule i fisket etter reker.

Bifangst av såkalt «hvitreke» representerer tilsvarende problem i rekefisket. Dette kan løses ved å skrive «Reke (*Pandalus Borealis*)» i §48, 1, ledd, i utøvelsesforskriften slik det gjøres i §48 2 ledd der utkastforbudet i Skagerrak omhandles.

- **Reguleringer innenfor 4 n.mil fra grunnlinjene.**

Hittil har reguleringene av rekefisket innenfor 4 n.mil ikke medført påbud om bruk av sorteringsrist. Fokus har som kjent vært rettet mot fisket utenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene. Får vi raskt på plass tiltakene som nevnt ovenfor under punkt 1 og 2 i områdene utenfor 4 nautiske mils grensen mener vi det er grunn til å anta at det vil bli enklere å utvide virkeområdet til også å gjelde innenfor denne grensen. Markedssituasjonen og behovet for MSC sertifisering kan også føre til at slike ønsker kommer fra næringen selv. Det er imidlertid helt nødvendig å være forberedt på å vurdere enkelte særtiltak innenfor 4 n.mil siden det i stor grad er mindre fartøy som driver dette fisket. Eksempel på dette kan være å tillate såkalt «krepsehull» eller gjøre unntak fra påbudet f.eks. i områder som indre Oslofjorden. Dette må imidlertid undersøkes nærmere.

- **Særlige tiltak**

I rekefisket kan det periodevis (enkelte år) oppstå spesielle situasjoner der det er behov for å gi dispensasjon fra bruk av sorteringsrister. Først og fremst er dette aktuelt når oppblomstring av maneter eller andre organismer blir så stor at ristene ikke klarer å sortere de ut og rister eller trål går tette. Da må det handles raskt fra reguleringsansvarlig hold slik at vi både løser dette problemet for fiskerne samtidig som vi unngår kritikk for å ha påbudt løsninger som vanskeliggjør fisket.

- **Forvaltningsplan.**

Norge og EU er blitt enige om å utvikle forvaltningsplan for reker i Nordsjøen og Skagerrak. Den 17. februar ble det avholdt et møte mellom Norge og EU der en ramme for en slik plan ble beskrevet. Forskere fra Norge og Danmark jobber nå med å formulere spørsmål til ICES for å få vurdert om slik plan vil anses bærekraftig. Målet er å sende slike spørsmål til ICES i løpet av mars d.å. for å få vurdering fra ICES i god tid før forhandlingene starter til høsten.